

Utan dem stannar SAK

Ali och Mirajan kör bil för SAK.

Det är med risk för sina liv som chaufförerna Ali och Mirajan arbetar på SAKs kontor i Kabul. Men det är en risk de är beredda att ta. Dels för att de ser hur mycket gott SAK gör. Dels för att ett liknande jobb för ett annat lands organisation förmodligen skulle vara ännu farligare.

TEXT & BILD: SIGNE HASSLER

Bilen svänger in på gården till SAKs förläggning i centrala Kabul där de flesta av SAKs utländska personal bor. Innan motorn stängs av och någon stiger ur går en av vakterna fram och undersöker bilens underrede med en spegel för att upptäcka en eventuell sprängladdning.

Ali ler lite när han ser våra förskräckta ansikten. Det är första gången vi är med om något liknande. Men vardagsmat för honom. Han har arbetat för SAK i sju år och är rutinerad när det gäller alla säkerhetsrutiner. Utan hans och de andra chaufförernas kunskap skulle den svenska personalen stå sig slätt. Ingen av dem kan för tillfället röra sig fritt i Kabul. Även en sträcka på några hundra meter kräver transport. Från dörr till dörr.

Chaufförernas kunskap om staden där det knappt finns en gatuskylt eller husnummer samt deras vana att snabbt läsa av situationer gör dem ovärderliga för SAK.

Deras arbete är varierat. Ibland handlar det om att skjutsa personal till och från kontoret som ligger längs vägen mot Jalalabad i utkanten av Kabul. Andra dagar är de ute på långresor till de regioner där SAK bedriver sin verksamhet.

– Men nu reser vi bara till regionerna i norr. Andra delar är för

farliga att bege sig till, berättar Ali och Mirajan över en kopp te när arbetsdagen är slut.

Ali är runt 50 år och Mirajan 29. Ikväll liksom ofta annars sover de över på SAKs förläggning. Det är för farligt att bege sig hem efter mörkrets inbrott. Dessutom bor de alldeles för långt bort. Och de måste delvis gå till fots en stor del av sträckan. Här på arbetsplatsen har de dessutom tillgång till el och vatten något som Ali inte har hemma och Mirajan bara har ibland.

Anhöriga oroliga

Att de är borta så mycket påverkar förstås familjelivet. Men samtidigt är de mycket tacksamma över att ha ett jobb. Och de säger att de trivs. Men på sista tiden har både de och deras anhöriga blivit alltmer oroliga. Fler chaufförer än tidigare har råkat illa ut bara för att de öppet visat sig ute tillsammans med västerlänningar.

– Tidigare kunde man känna sig säker i vissa områden men nu är det talibaner och kriminella överallt. Min familj vill att jag ska byta jobb men jag vill stanna, arbetskamraterna är som min andra familj, säger Mirajan och skrattar stort och vänligt.

– Svenskar har genom SAKs arbete ett väldigt gott rykte här. Det gör att vi inte känner oss lika utsatta som chaufförer för andra organisationer, tillägger Ali.

Båda två tvingades fly från Afghanistan under kriget mot ryssarna och sedan under talibantiden. Ali fick avbryta sina studier och lämnade sin familj i Pakistan. Han fann arbete som chaufför i Iran. Mirajan som bara var en liten pojke bodde i flyktingläger i staden Peshawar i Pakistan. Han förlorade både sin pappa och en bror i kriget. Mirajan har aldrig upplevt

För att upptäcka eventuell sprängladdningar undersöks SAKs bilar regelbundet med speglar.

fred i Afghanistan. Det har rått krigstillstånd under hela hans liv. Om sina känslor för detta vill de helst inte tala.

– Vi måste använda all kraft för att klara vardagen. Det går inte att tänka på allt som varit, säger Mirajan som i skolan var bäst i klassen och drömde om att bli ingenjör.

– Ibland blir vi arga men det har ofta ett samband med trötthet. Vi lever ju inte under normala förhållanden. Den psykiska stressen är hög, säger han.

Kritiska mot regeringen

De första två åren med president Karzai var bra men sedan dess har allt bara blivit värre tycker de. För varje dag blir problemen fler.

– Det som nu sker är regeringens fel. De låser in sig i stora pampiga hus och låter folket svälta. Och nu kan vi inte lämna landet längre. Alla dörrar är stängda. Jag är inställd på att stanna och dö här. Men jag önskar att mina barn skulle få ett bättre liv än vad jag har haft, säger Ali.

Att tala om sig själva och sitt arbete tillhör inte vanligheterna för Ali och Mirajan. Att bli arbetslös är vad de just nu fruktar mer än något annat. De har sett vad fattigdom gör med människor.

Ali.

Mirajan.

– Utan min förhållandevis ringa inkomst skulle mina barn tvingas att tugga på gatorna, förklarar Ali och drar med sina stora händer över ansiktet.

Och för mig som för första gången reser i Afghanistan blir fattigdomen en hjärtskärande påtaglighet. Men också den enorma vänligheten och gästfriheten.

Var hämtar ni kraften?

– Vi är uppfostrade så. Vår religion påskriver att vi ska vara generösa och vänliga, säger de båda.

Hur ser ni på framtiden?

– Vi ser dagligen hur mycket gott Svenska Afghanistankommittén

uträttar men tyvärr räcker det nog inte för att påverka hela landets utveckling. Analfabetismen är utbredd. Många förstår inte vad som händer i landet och kan inte påverka sin situation.

– Vi önskar att vi skulle ha fred som i ert land – så att vi skulle ha samma möjligheter som ni att åka ut i världen och vara den som hjälper, säger de två innan de reser sig för att önska god natt. ■

Signe Hassler är frilansjournalist, SAK-medlem och bor i Stockholm. I november deltog Signe på SAKs medlemsresa till Afghanistan.

